

Hand i hand för att bygga upp det nya demokratiska och civila samhället i Irak

1 Landsanalys

Irak (Mesopotamien), landet mellan de två floderna, var civilisationens vagga och det äldsta civiliserade samhället i mänsklighetens historia med ett rikt kulturarv. Diktatorn Saddam Hussein besudlade det kultur arvet i en systematisk strävan efter total makt och rikedom i 35 år. Årtionden av brutalt vanstyre och tyranni har slagit Irak och det irakiska samhället i spillror. Med Saddams terror och galenskap berövats landet sina rikedomar och isolerats från omvärlden. Saddam byggde lyxiga palatser, underjordiska gömmor och fängelsar samtidigt som det irakiska folket med dess olika nationaliteter (Araber, Kurder, Turkomaner, Assyrier) levde under fruktansvärda förhållanden såsom misär, fattigdom, skräck och massgravar samt massdeportationer.

Dåvarande regimen dränerade de södra träskmarkerna, AL-AHWAR (Iraks Venedig), och försökte utplåna befolkningen i söder och ett uråldrigt sätt att leva i en grym kampanj att krossa motståndet bland shia muslimerna, särskilt efter 1991 upproret. Saddam förde också en systematisk utplånings krig mot det kurdiska folket, människor tvångsflyttades och deras tillgångar beslagtogs, byar jämnades med marken, gas bombades "Halabja" den kurdiska staden (ca 8 000 Kurder mördades) och Anfall – kampanj som ledde till att ca 182 000 Kurder miste livet, etc.

Sist men inte minst, genomförde Saddam olagliga häktningar och massdeportationer av ca 800 000 Irakier till Iran under fruktansvärda förhållanden och under 80-talet, bland dem var ca 500 000 Feili Kurder (Vi bör också nämna här den första massdeportationen av ca 250 000 Feili Kurder var i början av 70-talet). Då regimen konfiskerade och beslagtogs deras tillgångar samt kvarhölls deras barn och ungdomar (10 000 tals personer) som gisslan i fängelsehålor som visade sig när regimen störtades den 9 april 2003 att alla de fängslade avrättades och var begravna i de funna massgravarna.

Den störtade diktaturregimens förtryck, förföljelser, terror och massdeporteringar av det Irakiska folket under 35 års period ledde till att ca 4 - 5 miljoner Irakier har blivit fördrivna i exil, bland dem är ca 73 000 Irakier i Sverige. Många av Irakierna i Sverige med dess olika etniska tillhörigheter är intellektuella, akademiker och affärsmän. Dåvarande regimen politik har förstört samhället, människans själ och samvete samt skapat ett missbildat infrastruktur som inte hölls länge och kollapsades så snart kriget var över. Det är också viktigt att vi inte skall glömma regimen, sanktionernas och krigets katastrofala konsekvenser på både det Irakiska folket och samhället.

Allt vad som gällde demokratisk rättsstat med respekt för principerna om de mänskliga rättigheterna och det civila samhället var totalt frånvarande, förbjudna och tabubelagda meningar och begrepp i samhället. Människovärdet var helt och hållet berövats av Saddam Hussein. Nu måste allt i samhället byggas från noll istället för återbyggas. Det finns ett stort hopp och en stark vilje bland folket att den nya

Irak kommer att byggas successivt upp under de närmaste åren, naturligtvis med hjälp och stöd av omvärlden.

1991 har Irakiska Kurdistan varit skyddat frizon och utanför regimens kontroll. Området har haft ett unikt demokratiskt experiment i hela mellanöstern och utvecklades politiskt, socialt och ekonomiskt i jämförelse med resten av landet. Vi tycker att detta unika demokratiska experiment skall vara en förebild för resten av landet med vissa förbättringar och utvecklingsmöjligheter.

Nu är det irakiska folket befriade från tyrannen Saddam och tänker bygga upp det Irak som vi alla har drömt om så länge, det nya demokratiska Irak, att återupptas i världsfamiljen och åter bli en del av det internationella samfundet samt återvinna vårt rättmätiga irakiska arv. Vi behöver bygga, inte bara landets infrastruktur, men själva människan och det hela samhällsbygget. Den nya Irak kommer att värdera människan, utbildning, hälsovård och samhället. Samhället kommer att byggas på tolerans med etnisk och religiös mångfald. Den privata sektorn kommer att ha en central roll i framtiden, och internationella investeringar kommer att välkomnas.

Trots regimens terror och förföljelser av folket och olik tänkande, har samspelet varit mycket positiva, avspända och utvecklande mellan landets olika etniska grupper och den irakiska diasporan runt om världen. Irakiska grupper i utlandet har i många år hjälpt och stött sina släktingar och vänner i Irak på olika sätt för att kunna klara sig ganska bra både ekonomiskt och socialt undan regimens sanktion och den internationella ekonomiska sanktionen som drabbade mest det irakiska folket. Irakierna i Irak är mycket positiva och tacksamma för allt hjälp och stöd som de har fått av oss men det finns få personer som då var privilegierade och regimens medlöpare är mot irakier i exil pga. att nästan alla irakier i utlandet har varit mot Saddam Husseins regim.

Regimens fall den 9 april 2003 var en glädjande nyhet för alla Irakier. Sedan dess har Irakierna tänkt på olika sätt att vara med och bygga upp och utveckla det nya demokratiska Irak. Många av Irakierna i Sverige med dess olika etniska tillhörigheter är intellektuella, akademiker och affärsmän. Deras kompetens och erfarenheter inom olika områden kan positivt påverka landets politiska, ekonomiska och sociala utveckling. Det är mycket viktigt för svenska företag och andra NGO att ta tillvara på och nyttja de kompetenser, erfarenheter och nätverk som vi, svensk irakier, besitter när man planerar framtida investeringar i Irak.

Att uppmuntra frivilligt återvandring och vara med som kompetens, resurs och möjlighet för uppbyggnaden och utvecklingen av det nya demokratiska och civila Irak samt återetablera och återintegreras i samhället. Informationsbehovet på olika språk om återvandringsarbete i form av råd, vägledning, hjälp och stöd inom olika områden (i Sverige och Irak).

I grund och botten är för närvarande många Irakier religiösa men ändå/även mer sekulariserade än att vara fanatiker. Många Irakier vände sig till religionen för att få hjälp, tröst med allt elände som de upplevde och att undvika regimens förföljelser på olika sätt. Irak med dess olika etniska grupper, religioner och sekter har hela tiden varit mycket toleranta mot varandra trots Saddams otaliga försök på

att söndra och härska. Nu är alla överens med att den framtida enade Irak bör vara demokratiskt, parlamentariskt och federalt styrelseskickt.

Det irakiska styrande rådet och folket anser att religionen bör särskiljas från politik och staten. Ändå har religionen i Iraks långa historia haft en betydelse för att samla folkets krafter i olika kritiska och svåra situationer. Om man är religiös i Irak betyder detta inte alls att man skall vara med religiösa partier/organisationer och rösta endast på sådana partier. Det finns många religiösa irakier (ej fanatiker) som är med olika nationella, liberala och vänsterorienterade partier istället för religiösa organisationer som i Sverige. Religionen bestämmer inte över individens val och tankar.

Irakiska kvinnor har länge kämpat för sina rättigheter och även sedan Iraks självständighet då det var en brittisk koloni eftersom hon ansåg att hennes frihet går hand i hand med landets frihet. Kvinnan hade en avgörande roll i många olika förändringsprocesser i samhället. Hennes otåliga kamp ledde till att så småningom bildades sociala och humana organisationer som kämpade för kvinnors - och barns rättigheter i samhället samt skapade och etablerade nätverk och kontakter med andra kvinnoorganisationerna i arabiska länder.

Efter revolutionen den 14 juli 1958 bildades den irakiska republiken, då hade folket en kort era av demokrati i landet som inte varade länge, fick kvinnan som alla andra grupper i samhället sin frihet och lagen ändrades till hennes fördel särskilt inom arbetsmarknaden. Då hade vi den första kvinnliga ministern i Irak och hela området. Men sedan Baath-partiets maktövertagandet med en militärkupp den 8 februari 1963 resp. 17 juli 1968 förlorade kvinnan alla sina rättigheter som hon tidigare kämpat för. Många kvinnor förföljdes, fängslades och råkade dessutom för tortyr, våldtäkt och terror. Kvinnornas situation försämrades radikalt pga den diktatoriska regimen som utsatte Irak och folket för flera internationella och nationella krig och de ekonomiska sanktionerna.

Följderna av kriget och sanktionerna var att många kvinnor miste sina män eller blev funktionshindrade, och var tvungna att sälja alla deras ägodelar för att klara sig ekonomiskt och fortsatt överlevnad eftersom de blev ensamma mammor med fullt ansvar för barnen och hela familjen i sådant samhälle. Vi tycker att den svåraste uppgiften som den nya regeringen kommer att bemöta, är att bygga upp landet med även förbättra kvinnans situation därför krävs det utav oss att vi hjälper dem att utveckla samhället till kvinnors fördel. Vi anser att följande punkter behövs för att kunna utveckla den situation som irakiska kvinnor strävar efter:

- ❖ Hitta en lösning till den stora arbetslösheten och erbjud kvinnorna nya arbetsmöjligheter.
- ❖ Ta fram och införa lagen om jämställdhet inom arbetsmarknaden.
- ❖ Se till att arbetslösa kvinnor har en arbetsförsäkrans.
- ❖ Se över de gamla läroplanen med hänsynstagandet till kvinnornas roll i samhället.
- ❖ Folkbildning för kvinnor så hon kan ta större roll och ledandeposter i arbetslivet.

- ❖ Samarbete mellan regeringen och frivilliga kvinnoorganisationer för att öppna dialog, träffpunkter där kvinnliga analfabeter allmänbildas.
- ❖ Införa en obligatorisk grundutbildning för alla.
- ❖ Öppna flera barna – och mödravårdscentraler som kan sprida information och kunskap om barn - och kvinnohälsa (psykiskt och fysiskt).
- ❖ Kvinnors rätt till att organisera sig inom olika fackliga och kvinnliga organisationer eftersom detta är nödvändigt för hennes utveckling.
- ❖ Öppna fler daghem, förskola och fritidsverksamheter för barn.
- ❖ Uppmana erfarna och kompetenta kvinnor i utlandet att återvända till Irak och vara med uppbyggnaden av den nya Irak.
- ❖ Förbättra kvinnors situation på landsbygden för att vara mer självständiga och kunna bestämma själva.
- ❖ Stödja NGO samt institutioner som forskar kring kvinnors roll i samhället.
- ❖ Irakiska kvinnor i Sverige som aktivt jobbar inom olika organisationer och utvecklingsprojekt anser att det är vårt ansvar att ta Sverige som förebild gällande kvinnors rättigheter, jämställdhet och stöd inom olika verksamheter. Irakiska kvinnor hoppas också att de berörda svenska myndigheterna hjälper till att förverkliga deras dröm om den nya Irak.

Irak behöver omvärlden nu, inte senare, då är det redan försenat. Finansieringar, ekonomiskt stöd, erfarenheter och engagemang samt investeringar av uppbyggnaden är mycket viktigt för att förbättra säkerheten och ekonomin som innebär skapande av nya arbete för arbetslösa irakier och förbättringar av infrastruktur och andra projekt som ger irakierna hopp för framtiden. Framgång, demokrati och välstånd i Irak kommer att göra det lättare att säkerställa fred, demokrati, säkerhet och stabilitet samt framsteg i Mellanöstern.

2 Prioriterade utvecklings- och uppbygnadsområden

1. Energisektorn (el, vatten, sanitet, etc.)
2. Tele- och datakommunikation
3. Utbildningsväsendet
4. Demokrati, mänskliga rättigheter och det civila samhället
5. Infrastrukturen (tekniskt, socialt och ekonomiskt)
6. Sjuk- och hälsovården
7. Transportsektorn
8. Funktionshindrade
9. Förvaltnings och administration
10. Genderfrågor
11. Arbetsmarknaden
12. Kultur och Massmedia

13. Miljö

2 Sammanfattning

1. Irak är ett rikt land på både sina naturtillgångar och mänskliga resurser.
2. Före Saddams maktövertagandet 1979, var Iraks årliga oljeinkomster ca 30 miljarder USD och landet hade valutareserver på ca 35 miljarder USD.
3. Landet är nu bankrutt inom olika sektorer och har en inflation på ca 70%, pga regimen tre olika internationella krig, nationella utrotnings krigsföringar mot befolkningen i södra Irak och det Kurdiska folket, administrativt vanstyre och korruption samt de ekonomiska sanktionerna. Allt detta ledde till förstörelse av alla samhällssektorer (både materiellt och humankapitalet) och bidragit till folkets misär och elände.
4. Har ca 4 - 5 miljoner Irakier med dess olika etniska tillhörigheter blivit fördrivna i exil sedan 80-talet. Drygt en miljon Irakier deporterades inom landet och till Iran.
5. Har hundratusentals Irakier blivit avrättades. Massgravarna är ett riktigt vittne.
6. Tiotusentals Irakier är funktionshindrade.
7. Det har medvetet uppstått stora utvecklingsgap mellan olika delar av landet. Hårt drabbats är södra delarna av landet.
8. Miljön är förstörd pga ovannämnda orsaker. Miljontals minor över hela landet, inte minst i Irakiska Kurdistan.
9. Kvinnorna är en stor utsatt grupp i samhället.
10. Dåvarande regimen avsedde 89% av oljeinkomsterna för militarisering, 6% för Saddams palatser och endast 5% för nationell utveckling.
11. Stora internationella skulder på 120 –130 miljarder USD. Skuldsanering (befrielse) behövs.
12. Irakiska Kurdistan har haft ett unikt demokratiskt experiment i 12 år som skall vara en förebild för resten av landet.
13. Uppmuntring av internationella investeringar, privatiseringsprocess och marknadsekonomin samt blandekonomin.
14. Det finns ett stort behov till en generell ekonomisk och social planering för statliga och privata sektorer samt nyttjandet av erfarna och kompetenta Irakier i utlandet för att vara med och bygga upp landet.
15. Uppmuntring av frivilligt återvandringsarbete.
16. Irak kommer att bli en ny intressant marknad för olika kvalitativa varor med ca 24 miljoner konsumenter. Landets oljeinkomster kommer att nyttjas bättre och fördelas på ett rättvist sätt på olika vitala sektorer för hela folket.
17. Sist måste alla glömma och lämna bakom sig allt snack om att utnyttja tidigare nätverk (störtade regimen nomenklatur och medlöpare) för att etablera sig i den nya Irak. Svenska företag och andra organisationer måste förlita sig istället på och nyttja kompetenta och erfarena svensk irakier för att hjälpa dem med sina kontakter och nätverk i den nya Irak (i integrationens namn).

Med vänliga hälsningar

[Hikmet Hussain](#)

Hikmet Hussain
Irakiska Riksförbundet, IRS
Generall Sekreterare
070 - 5191410